

آیین نامه اجرایی حمایت از پژوهشهای قرآنی مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور

مقدمه:

با استناد به رهنمودهای مقام معظم رهبری در تاریخ ۸۳/۹/۲۶ در جمع اساتید دانشگاهها و با توجه به تحقق مطالبات قرآنی مقام معظم رهبری و اندیشه‌های قرآنی معمار کبیر انقلاب (ره) و در راستای تحقق اهداف قانون برنامه پنجم توسعه کشور و گسترش فرهنگ حیات بخش قرآن کریم و ارج نهادن به تلاش‌های علمی و پژوهشی دانشجویان و طلاب در حوزه‌های گوناگون علوم، فرهنگ و هنرهای قرآنی، بسط فرهنگ تدوین پایان‌نامه‌ها مطابق تعاریف علمی و پژوهشی قرآنی، مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور از طرح‌های پژوهشی و پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد، رساله‌های دکتری دانشجویان و پایان‌نامه‌های سطح ۳ و ۴ طلاب به شرح ذیل حمایت می‌نماید. این پژوهشها باید با اولویت‌های پژوهشی مطالعات قرآنی مصوب جلسه پانزدهم کمیسیون توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور مورخ ۹۳/۳/۳۱ که توسط وزیر محترم علوم تحقیقات و فناوری، طی نامه شماره ۷۵۳۱۳/و مورخ ۹۳/۴/۳۱ ابلاغ گردیده است، منطبق باشد.

ماده ۱. اهداف:

- ۱- تقویت تمسک به قرآن
- ۲- توسعه مطالعات نظام‌سازی قرآنی، فرهنگ سازی و مدیریت امور قرآنی
- ۳- تأمین دانش مورد نیاز برای مدیریت راهبردی توسعه فرهنگ قرآنی
- ۴- هدایت فرآیندهای آموزشی و پژوهشی قرآنی به سمت کاربردی کردن تعالیم قرآنی در زندگی فردی و اجتماعی
- ۵- بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت و توانمندی‌های علمی دانشجویان و طلاب حوزه‌های علمی
- ۶- زمینه‌سازی برای ارتقای نظام‌های تعلیم و تربیت، رسانه‌ای، تبلیغات دینی و سایر نظام‌های مؤثر با الهام از تعالیم قرآن کریم
- ۷- توسعه نظریه‌پردازی در نظام‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی مبتنی بر معارف قرآنی
- ۸- گسترش تعاملات مرکز با مؤسسات آموزشی و پژوهشی حوزوی و دانشگاهی و جریان سازی رویکردهای نوین
- ۹- ایجاد و تقویت انگیزه‌های دانشجویان و طلاب علاقمند و حمایت از ایده‌های خلاقانه
- ۱۰- بهره‌گیری از توانمندی‌ها و ظرفیت دستگاه‌های پژوهشی، پژوهشگران، دانشجویان و طلاب
- ۱۱- ترغیب دانشجویان، پژوهشگران و طلاب به اجرای پژوهشهای قرآنی متناسب با اولویتهای اعلام شده توسط مراجع بالادستی

ماده ۲. تعاریف:

پژوهش: تحقیقاتی است که به منظور کسب دانش علمی جدید با کاربرد عملی خاص و حل مشکل در کشور انجام گیرد و منجر به محصول کاربردی، نوآوری یا انتقال دانش شود.

پژوهش قرآنی: پژوهشهایی که با هدف شناخت قرآن و معارف آن و وظایف فرد و جامعه نسبت به قرآن و چگونگی تحقق توسعه فرهنگ قرآنی در جامعه انجام می‌شود.

دبیرخانه: دبیرخانه این موضوع در مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور مستقر است و محل تشکیل، تکمیل پرونده، داوری، تصویب و تأمین مالی پروژه‌ها، رساله‌های دکتری، پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و پایان نامه سطح ۳ و ۴ طلاب است.

مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور: این مرکز به منظور ایجاد ساختار و ساز و کار مناسب و برای انجام مسئولیت‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در اجرای منشور توسعه فرهنگ قرآنی تشکیل و تحت نظارت مستقیم وزیر علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد و دارای سه عملکرد اصلی توسعه آموزش عالی قرآنی، توسعه پژوهش قرآنی و توسعه همکاری‌های علمی و بین‌المللی قرآنی در حوزه پژوهش و آموزش عالی قرآنی است که توسط کارگروه‌های متناظر با این عناوین صورت می‌گیرد.

مجری: پژوهشگری که پروژه پژوهشی توسط وی و همکارانش اجرا می‌شود و باید عضو تمام وقت یا هیئت علمی دانشگاه یا مؤسسه پژوهشی بوده تبصره: در تحقیقات دانشجویی/طلاب ارائه دهنده طرح، همان مجری محسوب می‌شود.

تحقیقات دانشجویی یا حوزوی: تحقیقات پایان تحصیلات تکمیلی دانشجویان در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا و سطوح سه و چهار حوزوی که موضوع و چارچوب نظری آن به تصویب گروه آموزشی رسیده و با هدایت اعضای هیئت علمی انجام شده و به وسیله هیئت داوران مورد ارزیابی قرار گیرد.

پروژه: طرحی است که پژوهشی، کاربردی، غیرتکراری، دارای نوآوری و ناظر به حل مشکلات کشور باشد.

دستگاه پژوهشی: در این آیین نامه به حوزه‌های علمیه، دانشگاه، پژوهشگاه، مرکز رشد، پارک علم و فناوری، مؤسسه، واحدهای پژوهشی فناوری دولتی یا غیر دولتی با هویت حقوقی مستقل که دارای مجوز پژوهشی فناوری از وزارت علوم تحقیقات و فناوری و حوزه‌های علمیه باشند، دستگاه پژوهشی اطلاق می‌شود.

ماده ۳. اولویت ها:

الف. مطالعات هماهنگ سازی امور قرآنی

- ۱- تولید مبانی و ادبیات علمی و اصطلاح شناسی (ترمینولوژی) مفاهیم پایه نظام توسعه فرهنگ قرآنی و زیر نظام های آموزش عالی قرآنی پژوهش قرآنی و فعالیت های تبلیغی و ترویجی قرآن
- ۲- روش شناسی (متدولوژی) پژوهش های کاربردی امور قرآنی
- ۳- شناسایی، تحلیل و آسیب شناسی پیشینه و وضع موجود فعالیت های ساماندهی و هماهنگ سازی قرآنی در داخل و خارج از کشور
- ۴- بازآفرینی و مدل سازی مدیریت امور قرآنی
- ۵- شاخص سازی، سنجش و ارزیابی:
- ۱-۵. سرمایه ها و منابع نهادی، انسانی، دانشی، ارتباطی و مادی نظام توسعه فرهنگ قرآنی در داخل و خارج از کشور
- ۲-۵. عملکرد دستگاهها، نهادها، مؤسسات و گروه های آموزشی، پژوهشی، تبلیغی ترویجی و مدیریت دولتی، عمومی و مردمی قرآنی
- ۳-۵. فرآیندهای سیاست گذاری، هماهنگی و تسهیل، نظارت و ارزیابی نظام توسعه فرهنگ قرآنی و وضعیت تولید آن
- ۴-۵. مدیریت امور آموزش عمومی قرآن، پژوهش و آموزش عالی قرآنی، تبلیغ و ترویج قرآنی در داخل و خارج از کشور

۵-۵. مدیریت امور فرهنگ سازی و نظام سازی

۶- رصد، آینده پژوهی و آینده نگاری امور قرآنی

ب. مطالعات فرهنگ سازی قرآنی

۷- تولید مبانی و ادبیات علمی و اصطلاح شناسی (ترمینولوژی) مفاهیم پایه فرهنگ سازی قرآنی

۸- روش شناسی (متدولوژی) پژوهش های کاربردی فرهنگ سازی قرآنی

۹- شناسایی، تحلیل و آسیب شناسی پیشینه و وضع موجود فعالیتهای فرهنگ سازی قرآنی در داخل و خارج از کشور

۱۰- مدل سازی و ارتقای آفرینش های هنری و رسانه ای قرآنی در حوزه فرهنگ عمومی (نمادسازی و تبلیغات رسانه ای و محیطی، محاورات و ...) و سبک زندگی قرآنی

۱۱- طراحی شاخص، سنجش و ارزیابی وضعیت تولید، نشر و عرضه آثار و محصولات قرآنی در داخل و خارج از کشور

۱۲- رصد، آینده پژوهی و آینده نگاری فرهنگ قرآنی

ج. مطالعات نظام سازی قرآنی

۱۳- تولید مبانی و ادبیات علمی و اصطلاح شناسی (ترمینولوژی) نظام سازی قرآنی

۱۴- روش شناسی (متدولوژی) پژوهش های تخصصی (بنیادی و توسعه ای) قرآنی و بین رشته ای و فرارشته ای قرآنی و روش شناسی نظریه پردازی قرآنی

۱۵- تولید و توسعه معرفت علمی در علوم انسانی مبتنی بر معرفت شناسی، هستی شناسی و روش شناسی مبتنی بر قرآن کریم و الگو و مدل های آن

۱۶- شناسایی، تحلیل و آسیب شناسی پیشینه و وضع موجود فعالیتهای نظام سازی قرآنی در داخل و خارج از کشور

۱۷- باز آفرینی و مدل سازی مرجعیت معرفتی و هویت سازی تمدنی قرآن کریم بر پایه منابع دانشی و نهادی

۱۸- شاخص سازی، سنجش و ارزیابی نظریه پردازی قرآنی

۱۹- رصد، آینده پژوهی و آینده نگاری دانش قرآنی

ماده ۴. شرایط و ویژگیهای طرح های پیشنهادی:

الف: پروژه های پژوهشی:

۱- پژوهشگر اصلی باید از اعضای هیئت علمی تمام وقت دانشگاه یا واحد پژوهشی باشد.

۲- هر پژوهشگر می تواند هم زمان حداکثر دو پروژه داشته باشد.

۳- مراحل انجام کار و شرح خدمات پروژه باید توسط ناظر تأیید شود.

۴- دستگاه پژوهشی که مجری عضو هیأت علمی تمام وقت رسمی آن است، باید با اجرای پروژه موافقت نماید.

۵- طرح پژوهشی از دیگر مراکز حمایت نشده باشد.

ب: پایان نامه ها و رساله های دانشجویان و طلاب:

۱- پایان نامه ها، رساله های دکتری باید توسط استاد راهنما به عنوان ناظر تأیید شود.

۲- حداکثر فاصله زمانی لازم بین تصویب موضوع پایان نامه تا جلسه دفاعیه، طبق آیین نامه تحصیلات تکمیلی دانشگاه یا حوزه علمیه است.

۳- مسئولیت صحت کلیه مطالب مندرج در پایان نامه ها، رساله های دکتری برعهده استاد راهنما و دانشجو/ طلبه است.

۴- پایان نامه های کارشناسی ارشد، رساله های دکتری، نباید از دیگر مراکز حمایت مالی دریافت کرده باشند.

ماده ۵. تعهدات مجری، دانشجو (طلبه)، ناظر:

الف: تعهدات مجری برای اجرای پروژه:

- ۱- دستگاه پژوهشی و مجری موظف به رعایت کلیه مفاد این آیین نامه می باشند.
- ۲- حقوق مادی و معنوی پروژه (مالکیت فکری و معنوی) مشترکاً متعلق به مجری و این مرکز است.
- ۳- مجری موظف به درج مکتوب حمایت مرکز از پروژه در صفحه اول کتاب یا طرح پژوهشی است
- ۴- مجری پروژه موظف است گزارش پیشرفت کار را مطابق زمان بندی مندرج در قرارداد در هر مرحله در چارچوب اعلام شده پس از تأیید ناظر به همراه گزارش آن به دبیرخانه ارائه دهد.

ب: تعهدات دانشجو و طلبه برای اجرای پایان نامه یا رساله دکتری:

- ۱- دانشجو یا طلبه موظف به رعایت کلیه مفاد این آیین نامه است.
- ۲- حقوق مادی و معنوی پایان نامه (مالکیت فکری و معنوی) مشترکاً متعلق به دانشجو یا طلبه و این مرکز است.
- ۳- دانشجو یا طلبه موظف به درج حمایت مالی توسط این مرکز در صفحه عنوان پایان نامه است.
- ۴- دانشجو یا طلبه موظف است در پایان کار یک نسخه از رساله دکتری یا پایان نامه را به همراه لوح فشرده (نسخه الکترونیک Word و Pdf) به این مرکز ارسال نمایند.

ج. تعهدات ناظر و استاد راهنما:

- ۱- مسئولیت اصلی نظارت بر حسن اجرای پروژه پژوهشی بر عهده ناظر یا ناظران علمی تعیین شده توسط مرکز است.
- ۲- ناظر اصلی بر پایان نامه ها، رساله های دکتری، استاد راهنمای مصوب در پروپوزال است.

ماده ۶. مدارک مورد نیاز برای تشکیل پرونده های مورد حمایت با رعایت موارد فوق عبارتند از:

الف: پروژه های پژوهشی:

- ۱- فرم پیشنهاد پروژه استفاده از تسهیلات این آیین نامه در دو نسخه با مهر و امضاء اصل
- ۲- سوابق علمی، پژوهشی مجری و همکاران اصلی پژوهشگر
- ۳- گواهی عضویت مجری در دانشگاه یا واحد پژوهشی
- ۴- فایل الکترونیکی فرم پیشنهاد پروژه و سوابق علمی - پژوهشی

ب: پایان نامه ها، رساله های دکتری:

- ۱- فرم پیشنهاد پروژه تکمیل شده به همراه پروپوزال مصوب گروه و تاییدیه استاد راهنما.

ماده ۷. تشکیل و تکمیل پرونده:

- ۱- پروژه ها و پایان نامه ها پس از بررسی و تأیید دانشگاه یا واحد پژوهشی از نظر انطباق با این آیین نامه و تکمیل مدارک مربوطه (فرم پیشنهاد پروژه) موجود بر روی پایگاه اطلاع رسانی به این مرکز ارسال گردد.
- ۲- مدارک پروژه های واصله پس از تشکیل پرونده، بررسی، تکمیل و وارد بانک اطلاعاتی خواهد شد.
- ۳- پرونده های ثبت شده در بانک اطلاعاتی، پس از دریافت شماره ثبت، وارد لیست عناوین و مشخصات پروژه های واصله موجود در پایگاه اطلاع رسانی مرکز می شوند.
- ۴- آخرین وضعیت هر پروژه بر روی پایگاه اطلاع رسانی مرکز اعلام می شود.

ماده ۸. روند داوری، تصویب، اجرا و حمایت مالی

الف: پروژه های پژوهشی

- ۱- پروپوزال طرح پیشنهادی ارائه شده همراه با مدارک بارگذاری شده توسط کارشناس مربوطه مرکز مورد بررسی قرار خواهد گرفت و اگر طرحنامه از نظر انطباق با اولویت های پژوهشی مطالعات قرآنی مورد تایید قرار بگیرد جهت داوری به داور خارجی ارسال خواهد شد.
- ۲- پس از تایید پروپوزال توسط داور خارجی یک ناظر جهت نظارت بر طرح توسط مرکز تعیین خواهد شد.
- ۳- نحوه و میزان حمایت از طرح پژوهشی توسط مرکز با توجه به شرح خدمات طرح تعیین خواهد شد.
- ۴- پس از طی مراحل فوق از مجری جهت عقد قرارداد دعوت به عمل خواهد آمد.
- ۵- مجری موظف است در حین انجام کار گزارش های خود را پس از تایید ناظر به مرکز ارسال نماید.
تبصره ۱: پرداخت هزینه پروژه ها پس از تایید ناظر براساس ضوابط موجود صورت می گیرد.
تبصره ۲: ۱۰٪ از اعتبار کل بعد از دریافت گزارش نهایی پروژه پرداخت و با مجری تسویه حساب خواهد شد.
- ۶- پس از اتمام طرح مجری موظف است اصل طرح پژوهشی همراه با تاییدیه ناظر را به مرکز ارسال نماید تا در مرکز مورد بررسی و داوری قرار گیرد.
تبصره ۱: مرکز می تواند با توجه به موضوع طرح، از داوران خارجی جهت جلسه داوری دعوت نماید.
تبصره ۲: در هر زمان که مشخص شود پروژه فاقد شرایط لازم برای استفاده از تسهیلات این مرکز است، پروژه متوقف و تأمین خسارات ناشی از اجرای پروژه برعهده مجری خواهد بود.

ب: پایان نامه ها، رساله ها:

- ۱- پروپوزال مصوب گروه همراه با مدارک بارگذاری شده توسط کارشناس مربوطه مرکز مورد بررسی قرار خواهد گرفت و اگر طرحنامه از نظر انطباق با اولویت های پژوهشی مطالعات قرآنی مورد تایید قرار بگیرد جهت داوری به داور خارجی ارسال خواهد شد.
- ۲- پس از تایید پروپوزال توسط داور خارجی مرکز موظف است میزان حمایت از پایان نامه یا رساله مذکور را تعیین و به دانشجو یا طلبه اعلام نماید.
- ۳- پس از طی مراحل فوق مرکز از دانشجو یا طلبه برای عقد قرارداد دعوت به عمل می آورد.
تبصره: سقف حمایت مالی از پایان نامه ها در مقاطع کارشناسی ارشد حداکثر ۲۵ میلیون ریال و دکتری حداکثر ۵۰ میلیون ریال است.
- ۴- ۲۵٪ از کل رقم حمایت پس از تصویب پروپوزال در شورای پژوهشی به دانشجو یا طلبه پرداخت خواهد شد
- ۵- ۷۵٪ باقی مانده از رقم حمایتی پس از دفاع از پایان نامه و پذیرش نهایی در دانشگاه و پس از تایید داور اولیه پرداخت خواهد شد.
تبصره: پایان نامه ها و رساله های دکتری که دارای ماهیت کاربردی، راهبردی و قابل انتشار در قالب کتاب هستند، از حمایت ویژه این مرکز برای چاپ برخوردار می گردند.
- ۶- حمایت از پایان نامه های دفاع شده از مهر ماه ۹۲ به بعد که منطبق با اولویت های پژوهشی اعلام شده باشند و از حمایت های مالی سایر مراکز استفاده نکرده باشند تا یک سوم حمایت مالی فوق امکان پذیر خواهد بود.

ماده ۹. حل اختلاف:

- ۱- در صورتی که به هر دلیل در هر کدام از مراحل اجرای پروژه، بین مجری و دستگاه پژوهشی اختلافی در خصوص پروژه ایجاد شود که مانع از ادامه یا اجرای صحیح پروژه شود، مرکز با تشکیل جلسه حل اختلاف، نسبت به بررسی موضوع اقدام نموده و در خصوص آن تصمیم گیری می نماید. تصمیم مرکز پس از ابلاغ به دستگاه پژوهشی و مجری لازم الاجراست و اعتراضی متوجه مرکز نخواهد بود.
 - ۲- در صورتیکه مجری به هر دلیلی به تعهدات خود عمل ننماید موظف به پرداخت خسارت ناشی از اجرای ناتمام طرح خواهد بود.
- ماده ۱۰.** این آیین نامه در ۱۰ ماده و ۸ تبصره تدوین شده است.